

**Làm Trông – Nét văn hóa
độc đáo của người Dao Đỏ**

Nghề làm trống được xem là một nét văn hóa độc, lưu truyền từ thế hệ này sang thế hệ khác trong gia đình, dòng họ người Dao Đỏ (Sa Pa, Lào Cai).

Trống được sử dụng trong các lễ tết, hội hè và sinh hoạt văn hóa của cộng đồng của người Dao Đỏ. Ảnh: Internet

Theo phong tục, mỗi gia đình người Dao Đỏ đều phải có một bộ trống và khèn (một bộ gồm một trống và một khèn) để phục vụ cho nhu cầu sinh hoạt văn hóa vào những ngày lễ tết, cưới hỏi...

Cách làm trống của người Dao Đỏ khá công phu, tỉ mỉ. Mặt trống được chọn lựa từ da bò, trâu, sơn dương nhưng phải có độ mỏng cần thiết, nếu da dày thì phải bào mỏng thêm mới có thể dùng được. Sau đó da được đem phơi nắng hoặc để gác bếp 10-15 ngày.

Tang trống được lấy từ gỗ mít đã bị rỗng, hoặc khoét thủng ruột, sau đó vót tròn, vót bóng xung quanh, làm sao cho tang mỏng, nhẹ nhưng vẫn bền và chắc. Thông thường da mặt trống sẽ được giữ vào tang trống bằng cách đóng đinh chết vào nhưng với cách làm trống của người Dao Đỏ là dùng các dây mây dẻo, bền nối lại hai mặt trống.

Sau đó người thợ sẽ dùng các thanh gỗ nhỏ đã được vót đều gọi là nệm đóng chặt vào tang trống để kéo các sợi mây đan vào với nhau để cho da mặt trống căng ra mới có thể tạo ra âm thanh trầm bổng. Các thanh gỗ dăm găm tròn xung quanh

tang trống trống như những cánh hoa nhỏ chính là nét độc đáo của trống người Dao Đỏ so với một số loại trống của một số dân tộc khác ở nước ta.

Bí quyết làm nên một cái trống tốt chính là giai đoạn “gia” và “cổ”. Để làm được điều này ngoài kinh nghiệm người làm trống phải có được cái tay và cái tai tốt mới có thể thâm âm được chiếc trống có âm vang trầm bổng cần thiết.

Theo quan niệm của người Dao Đỏ, cách làm trống sẽ được gia truyền cho những người đàn ông trong gia đình. Tuy nhiên do tính chất kiêng kị, không phải gia đình nào cũng làm trống một cách tùy tiện, chỉ làm vào hai ngày 17/4 và 17/7 trong năm. Còn nếu gia đình nào đặt mua cũng phải xem ngày lành tháng tốt mới mang trống về nhà.

Người Dao Đỏ còn có cả sách dạy đánh trống, có thơ bình về trống với nội dung: Trống này biết đánh thì vui như hội, không biết đánh thì buồn như người đi rừng một mình. Do cấu tạo và chất liệu của tang trống và mặt trống có sự khác biệt nên khi đánh trống tạo ra âm sắc rất riêng. Tiếng trống thoát ra trầm âm, vang xa, lớp lông thú trên mặt trống đã kìm giữ và điều hòa cho âm thanh không bị “nhọn” và thô. Kỹ thuật đánh trống đã làm cho tiếng trống khi ngân vang, khi trầm bổng tạo nên nhưng âm “bùng...bục”.

Người Dao Đỏ thường dùng trống cùng với thanh la, chũm chọe tạo thành một dàn nhạc gõ để phục vụ trong các lễ tết, hội hè và sinh hoạt văn hóa của cộng đồng... nó được coi như một giá trị văn hóa không thể thiếu trong đời sống tinh thần của họ.